

DE SCHILDERS VAN DE REALITEIT

„Valsche spelers” is op Italiaansche wijze gesigneerd: *Georgius de la tour fecit*; het doet ons een groep merkwaardig gecostumeerde menschen zien met een overvloed van linten, tulbanden en pluimen.

De „Liereman” te Nantes is een veel ernstiger doek en werd daarom door enkele kenners langen tijd toegeschreven aan Zurbaran en Herrera den Oude. Het was Landry, de gelukkige eigenaar van „De valsche spelers”, die de overeenkomst in stijl, in schrijfwijze zou ik willen zeggen, van de beide werken herkende, een waarlijk volmaakte gelijkenis. Dezelfde manier van teekenen, van het schilderen der gelaatskleur, van het beeldhouwen der plooiën en neerzetten der schaduwen. Voorts worden zij gekarakteriseerd door iets grotesks, een tikje spot, iets dat, als men wil, aan Callot verwant is. Wij zijn hier wel zeer ver verwijderd van het fanatieke realisme van een Zurbaran!

Bij deze schilderijen sluit dan aan een „H. Hieronymus” uit Stockholm, die eerst aan Maino werd toegeschreven en waarvan een herhaling in het Museum te Grenoble wordt bewaard.

Een andere H. Hieronymus (Louvre), dit keer in het kardinaalsrood gehuld, vertoont een zoo analoog handschrift dat wij het werk aan denzelfden meester toeschrijven. Een primitieve La Tour. Men zou bijna zeggen het werk van een graveur, zoo scherp zijn de plooiën en hard is de teekening. Het geeft ons aanleiding te vermoeden dat we hier bij La Tour's aanvangsstadium zijn aangeland. Zijn kunst zou dan te verklaren zijn als een product van de locale traditie. In Nancy werkte, naast Jacques Callot, Jean le Clerc (1587/88—1633), de medewerker of zooals sommigen zeggen, het alter ego van Saraceni. En deze „H. Hieronymus” vertoont juist sterke verwantschap aan Saraceni. Kan men nu nog van een La Tour-mysterie spreken?

In weerwil van enkele gelukkige ingevingen van La Tour en Valentin, blijft toch Louis Le Nain de meest geniale onder de „schilders van de werkelijkheid” in de 17de eeuw. Er bestaan den laatsten tijd zeer veel verschillende meeningen omtrent de gebroeders Le Nain. Ik moet bekennen dat ik geen voorstander ben van het toepassen van al te wetenschappelijke methoden op een zoo teere kunst als die van Louis, een kunst die vrij is van ieder technisch effectbejag, van iedere lyrische overdrijving. Ik weet ook dat het op een ander, minder wetenschappelijk plan, niet gemakkelijk zal zijn nieuwe woorden te vinden, beelden, die nog niet geheel versleten zijn. Gaan wij het oordeel na van verschillende kunstkenneren, dan was het, naast Félibien, die scherp vaststelt: „...weinig edele schilderwijze, dikwijls eenvoudige voorstellingen, afbeeldingen die niet schoon zijn”; naast Mariette: „wanstaltigheden in den Franschen stijl”; Champfleury: „het